

- BOS, F.M., BOSVELD, D., GROENENDIJK, C., VAN SWAAY & I. WYNHOFF, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Naturalis/KNNV, Leiden/Utrecht.
- CARTER, D., 1982. Butterflies and Moths in Britain and Europe. Pan Books, London.
- DUDLER, H., H. KINKLER, R. LECHNER, H. RETZLAFF, W. SMITZ & H. SCHUMACHER, 1999. Rote Liste der gefährdeten Schmetterlinge (*Lepidoptera*) in Nordrhein-Westfalen. In: Landesanstalt für Ökologie, Bodenordnung und Forsten/Landesamt für Agrarordnung, Nordrhein-Westfalen, Rote Liste der gefährdeten Pflanzen und Tiere in Nordrhein-Westfalen, 3. Fassung, mit Artenverzeichnis. LÖBF-Schriften 17: 575-626.
- HAAR, D. TER, 1911. Onze vlinders, bewerkt door P. Keer. Thieme, Zutphen.
- HALDER, I. VAN, 1999. De nieuwe vlinder-gids. Tirion, Baarn.
- KÜHN, E., R. FELDMANN, A. HARPKE & N. HIRNEISEN, 2008. Tagfalter Monitoring Deutschland. Jahresbericht 2007. Neuigkeiten 2008. Helmholtz Zentrum für Umweltforschung UFZ, Halle/Saale.
- MAES, D. & H. VAN DYCK, 1999. Dagvlinders in Vlaanderen. Ecologie, verspreiding en behoud. Stichting Leefmilieu/Instituut voor Natuurbehoud/Vlaamse vlinderwerkgroep, Antwerpen/Brussel.
- NATUURPUNT, 2009. Nieuwe dagvlinder vestigt zich in Vlaanderen. Persbericht van 26 september 2009. Natuurpunt, Mechelen
- PITERS, J., 2009. Van Kaasjeskruid en Dikkopjes. De Wissel. Mededelingenblad van IVN Eijsden 16 (2):15-20.
- REUMKENS, H., 2008. Een vlindermeetnet langs de Zuid-Willemsvaart. Zes jaar monitoren in Noordwest-Maastricht. Natuurhistorisch Maandblad 97 (4):93-97.
- TOLASCH, C., 2009. www.Schmetterlinge-Deutschlands.de. *Carcharodus alceae* (Esper, 1780). 6 november 2009. 14 december 2009. <http://www.schmetterlinge-deutschlands.de/start.php>.
- VLIENGHART, A., 2009. Advies vlindervriendelijk beheer Zuid-Willemsvaart bij Maastricht. Rapport VS2009.026. De Vlinderstichting, Wageningen.
- VLINDERSTICHTING, 2009a. Kaasjeskruiddikkopje na 56 jaar terug! Persbericht van 4 mei 2009. De Vlinderstichting, Wageningen.
- VLINDERSTICHTING, 2009b. Tweede kaasjeskruiddikkopje. Persbericht van 22 mei 2009. De Vlinderstichting, Wageningen.
- VLINDERSTICHTING, 2009c. Meer kaasjeskruiddikkopjes. Persbericht van 7 augustus 2009. De Vlinderstichting, Wageningen.
- WYNHOFF, I., C. VAN SWAAY & J. VAN DER MADE, 1999. Veldgids Dagvlinders. KNNV/Vlinderstichting, Utrecht/Wageningen.

Rector Cremers-penning uitgereikt aan Paul Spreuwenberg

Tijdens de Genootschapsdag op zaterdag 20 februari 2010 werd de achtste Rector Cremers-penning uitgereikt aan Paul Spreuwenberg [figuur 1]. De Rector Cremers-penning werd door het bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg in het leven geroepen als bijzondere onderscheiding voor personen die zich buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt voor de bescherming en het behoud van de natuur in de provincie Limburg in het algemeen of voor het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg in het bijzonder. De eerste Rector Cremers-penning werd in 1985 uitgereikt ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Deze bijzondere onderscheiding is genoemd naar een van de oprichters van het Genootschap, Rector P. Jos. Cremers, die de eerste veertig jaar (1910-1950) niet alleen voorzitter van het Genootschap was, maar van 1917 tot 1938 ook eerste conservator van het door het Genootschap opgerichte Natuurhistorisch Museum in Maastricht. De Rector Cremers-penning [figuur 2] is enerzijds een blijvende herinnering aan Rector Cremers, maar bovenal een blijk van waardering voor diegenen die zich in de geest van Rector Cremers en in overeenstemming met de doelstellingen van het Genootschap op bijzondere wijze hebben ingezet.

Paul Spreuwenberg is al een halve eeuw lid van het Natuurhistorisch Genootschap. Paul woonde in Venlo waar

hij vooral actief was als fervent vogelaar. In de tijd dat hij als nieuw lid toetrad, werden alle nieuwe leden nog met naam in het Natuurhistorisch Maandblad vermeld. In het maandblad van maart/april 1960 wordt Paul als nieuw lid genoemd. Een volgende vermelding in Maandblad vindt kort hierna plaats, wanneer wordt gemeld dat Paul een Hop (*Upupa epops*) heeft gezien bij de Venkoelen, en dat hij twee Oeverlopers (*Actitis hypoleucos*) en twee Witgatjes (*Tringa ochropus*) bij de Leubeek heeft gespot. Daarmee is ruim 50 jaar geleden de eerste indruk al gevestigd dat Paul een vogelaar is. Zelf schreef hij daarover eens op dat hij al begon als zeven-/achtjarige op de Groote heide in Venlo. Er werden nesten gevonden en dat vond Paul zo interessant dat hij een eierverzameling begon.

Paul werd op zijn veertiende lid van de Vrienden der Natuur in Venlo

FIGUUR 1

Paul Spreuwenberg ontvangt tijdens de Genootschapsdag van zaterdag 20 februari de Rector Cremers-penning uit handen van Harry Tolkamp, voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (foto: Henk Heijligers).

FIGUUR 2

De Rector Cremer-spenning voor Paul Spreuwenberg (foto: Olaf Op den Kamp).

FIGUUR 3

Paul Spreuwenberg op excursie op 18 juni 2008 bij Terworm met zijn onafscheidelijke mosspatel (foto: Olaf Op den Kamp).

en daar maakte hij kennis met andere vogelliefhebbers. Met hen trok hij er elke zondagmorgen één uur voor zonnepkomst op uit. Het 'werkgebied' was Venlo en wijde omgeving. Vanaf 1959 gingen zij in september enkele dagen naar Texel om de ruiters (*Tringa spec.*) te leren kennen. In 1969 en 1973 verbaasden zij zich over de trek in Falsterbo en zag Paul zijn eerste Bastaardarend (*Aquila clanga*). In Venlo leidde hij ook zijn eerste excursies voor de Vrienden der Natuur.

Na zijn huwelijk met Lily in 1964 verhuizen ze naar Weert. Ook in deze woonplaats wordt hij actief voor de vereniging Vrienden der Natuur. Zijn belangstelling voor vogels, een liefde die hij gedurende zijn verdere levensloop trouw blijft, komt in Weert tot uiting doordat Paul hier actief vogels ringt. In 1953, toen Paul 18 werd, kreeg hij een ringvergunning. Al zijn vrije tijd ging zitten in het zoeken van nesten en het ringen van jonge vogels. Een door hem geringd nestjong van de Zwarte Roodstaart werd later teruggevonden in Zuid-Marokko en is voor zover bekend nog altijd de verste terugmelding van deze soort. Aan het einde van de vijftiger jaren leerde hij Hans Maeghs en Wiel Bonten uit Tegelen kennen en met hen is hij begonnen met het vangen van vogels met mistnetten en slagnetten. Uit die tijd stamt ook zijn passie voor de vogeltrek, waar hij vaak voordrachten over heeft gehouden.

In Weert leerde hij ook Sjraar van Mierlo en Ton Tillemans kennen, waarmee hij twaalf jaar lang elke zaterdag- en zondagmorgen naar een van de vele vogelgebieden in de omgeving trok, ofschoon hij ook vaak naar de Maasplassen ging. Nog steeds trekt Paul er elke zondag op uit. De Vogelstudiegroep van het Genootschap werd in de zeventiger jaren opgericht. Paul was bestuurslid en nam deel aan de trektochten.

In 1976 verhuist de familie Spreuwenberg naar Landgraaf, waar Paul toetreedt tot de Kring Heerlen van het Natuurhistorisch Genoot-

schap. Op 7 maart 1978 wordt Paul secretaris van deze kring, een functie die hij 25 jaar lang bekleedt. Nadat Paul gestopt is als secretaris van Kring Heerlen neemt hij in 2005 de voorzittershamer ter hand. Paul is behalve in de bestuursfuncties van de Kring Heerlen een trouw bezoeker van de bijeenkomsten van deze Kring. Regelmatig verzorgt hij

er lezingen: in totaal heeft hij er 17 gegeven, waarmee hij de meest gehoorde spreker is bij de Kring. Daarnaast leidt hij in mei bijna altijd de jaarlijkse zangvogelexcursie voor de Kring.

Op 4 juni 1978 volgt Paul S.J. Dijkstra op als lid van het Algemeen Bestuur van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Deze bestuursfunctie blijft hij vijftien jaar trouw, tot 13 maart 1993.

Behalve bij de Vogelstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap, waar hij een graag geziene gast is, is Paul ook actief binnen enkele andere studiegroepen. Binnen de Plantenstudiegroep is hij vooral geïnteresseerd in grassen en cypergrassen, en meer in het bijzonder in zeggen. Deze aandacht voor zeggen leidt tot een vriendschap met andere in deze groep geïnteresseerde genootschapsleden. Samen met Jan Hermans, Wim de Veen en Henk Hillegers publiceert hij hierover in het Natuurhistorisch Maandblad en gezamenlijk werken ze aan een boek over zeggen dat in 1988 ver-

schijnt als Wetenschappelijke Mededeling nummer 189 in de bekende KNNV-reeks onder de titel "Zeggen van Limburg". Inmiddels werkt hij samen met Jan Hermans aan een grondige revisie van deze uitgave, waarbij niet alleen veel vindplaatsen opnieuw worden bezocht, maar ook in detail de verschillende zeggen worden beschreven, opgemeten, gefotografeerd en getekend. Met Wiel Simons vormt hij de harde kern van de Mossenstudiegroep, die bijna wekelijks trouw op dinsdag bij elkaar komt [figuur 3].

Naast activiteiten voor het Genootschap, was Paul daarbuiten ook erg actief. Zo is hij 23 jaar lid geweest van het bestuur van de Stichting het Limburgs Landschap en was hij vanaf de oprichting in 1971 tot 1976 bestuurslid van de Milieufederatie in Limburg. Daarnaast heeft hij zich jarenlang ingezet voor het behoud van de Brunsummerheide en de Schinveldse Bossen. Hij was één van de actieve leden van de Werkgroep tot Behoud van de Brunsummerheide en Schinveldse Bossen. Nadat deze werkgroep is opgeheven, is hij zitting blijven nemen in de beheercommissie van de Brunsummerheide.

Paul Spreuwenberg is een energiek en actief lid van het Genootschap, al een halve eeuw. Wij waarderen het zeer dat hij zich altijd met zoveel inzet en enthousiasme ten dienste heeft gesteld van natuur en milieu, in het bijzonder bij het genootschap. Wij kennen hem daarom met erg veel plezier en genoegen deze achtste Rector Cremers-penning toe en feliciteren Paul met deze welverdiende onderscheiding.

Harry Tolkamp,
namens het bestuur NHGL